

Hospodyně v domácnosti (kód: 69-026-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo pro místní rozvoj
Skupina oborů: Osobní a provozní služby (kód: 69)
Týká se povolání: Hospodyně v domácnosti
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Organizace práce a systém úklidu v domácnosti	3
Manipulace s chemickými a dezinfekčními látkami, přípravy a potřebnými pomůckami	3
Volba vhodných pomůcek a přístrojů k úklidu, dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	2
Identifikace základních materiálů a volba vhodných technologických postupů pro údržbu podlah, nábytku a zařízení	3
Provádění úklidu sociálních zařízení	3
Údržba podlahových ploch	3
Údržba nábytku a zařízení	3
Provádění čištění a údržby kuchyňských a jídelních prostor	3
Provádění praní a žehlení prádla v domácnosti	3
Obsluha a údržba domácích spotřebičů	3
Aplikování základů psychologie pro hospodyně	2
Orientace v pracovně právních vztazích uplatnitelných v profesním životě hospodyně	2

Platnost standardu

Standard je platný od: 05.02.2019

Kritéria a způsoby hodnocení

Organizace práce a systém úklidu v domácnosti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady pravidel rychlého úklidu	Ústní ověření
b) Charakterizovat denní, týdenní a generální úklid s ohledem na požadavky klienta a popsat způsoby údržby jednotlivých místností	Písemné a ústní ověření
c) Identifikovat a vysvětlit barevné kódování úklidových pomůcek (barevný program)	Písemné a ústní ověření
d) Zvolit a vysvětlit nadstandardní práce v domácnosti (např. úklid a údržba lednic a mrazniček, stlaní a převlékání postelí, vyčištění kávovaru, úklid uvnitř skříní atd.)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace s chemickými a dezinfekčními látkami, přípravky a potřebnými pomůckami

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady správné manipulace s chemickými koncentráty a naředěnými přípravky	Písemné a ústní ověření
b) Vysvětlit zásady správné údržby a bezpečného uložení pomůcek	Písemné a ústní ověření
c) Zvolit vhodné chemické a dezinfekční přípravky a nadávkovat je podle zadání oblasti úklidu, četnosti úklidu a případných speciálních požadavků klienta a zdůvodnit jejich výběr	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba vhodných pomůcek a přístrojů k úklidu, dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit vhodné úklidové pomůcky pro úklid domácnosti	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zvolit vhodné pomůcky BOZP při práci v domácnosti	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat obecně údržbu úklidových pomůcek a strojů	Ústní ověření
d) Vysvětlit a předvést manipulaci s elektrickým zařízením včetně pojistek, a to ve vztahu k nebezpečí úrazu elektrickým proudem, předvést čištění elektrozařízení (vypínačů, zásuvek)	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Prokázat znalost zásad první pomoci při otravách chemickými látkami, poleptání a popálení kůže, poranění kůže, potřísnění očí	Písemné ověření
f) Předvést správné techniky provedení prací v domácnosti, aby se předešlo zdravotním problémům v oblasti zad, beder, horních a dolních končetin	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Identifikace základních materiálů a volba vhodných technologických postupů pro údržbu podlah, nábytku a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Identifikovat materiály připravené v místě zkoušky a vybrat vhodné chemické prostředky pro pravidelnou údržbu nebo k odstranění větších nečistot	Ústní ověření
b) Zvolit správný technologický postup při údržbě podlah, nábytku a zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysvětlit a předvést správnou údržbu kůže, koženky a kovových částí vybavení domácnosti	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění úklidu sociálních zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést úklid toalety	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést úklid umyvadla a sprchového koutu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vyčistit a ošetřit kliky, baterie, světelné zdroje, zrcadla, parapety a topení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Uklidit obklady a umýt a vyleštit zrcadlové a skleněné plochy	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba podlahových ploch

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Setřít podlahové plochy nasucho, namokro a navlhko	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Mopovat různými mopy, popsat způsoby mopování v různých prostorách vč. odstraňování lokálních znečištění	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Vysát kobercové plochy	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Identifikovat a odstranit skvrny z textilií a koberců	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vyčistit schodiště, včetně soklů, lišt, spodní a boční strany, podstupnic a podesty schodiště, včetně výběru pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba nábytku a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést běžnou údržbu nábytku - nasucho nebo namokro, včetně výběru vhodných pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Navoskovat a naleštit dřevěné povrchy nábytku a zařízení, včetně výběru pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provádění čištění a údržby kuchyňských a jídelních prostor

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyčistit a provést údržbu varných ploch a pracovních desek v kuchyni, včetně výběru pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vyčistit a provést údržbu trub včetně mikrovlnných, varných konvic a digestoří, včetně výběru pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provádění praní a žehlení prádla v domácnosti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Rozpoznat nejběžnější druhy tkanin podle použitého druhu vlákna a popsat jeho způsoby údržby (praní, sušení, chemické čištění)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Prokázat znalost označení etiket na oděvech	Písemné ověření
c) Vysvětlit a předvést žehlení různých druhů látek (samet, manšestr, krajky, len, metalické materiály, polyester, pletené oděvy), včetně použití pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit a předvést správný technologický postup při žehlení košil a sak	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vysvětlit a předvést správný technologický postup při žehlení kalhot a oděvů se zipem	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha a údržba domácích spotřebičů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat druhy vysavačů, včetně příslušenství a vysvětlit možnosti jejich užívání	Písemné ověření
b) Předvést obsluhu vysavače a vysvětlit způsob údržby	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat typy žehlicích přístrojů, včetně jejich způsobu použití a údržby	Ústní ověření
d) Předvést a vysvětlit obsluhu a údržbu myčky nádobí, včetně dávkování přípravků	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat druhy praček a sušiček prádla, jejich údržbu a způsoby používání, včetně dávkování pracích prášků a aviváží	Písemné ověření
f) Předvést obsluhu pračky a sušičky prádla, včetně dávkování pracích prášků a aviváží	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikování základů psychologie pro hospodyně

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady správného chování hospodyně při výkonu její práce, včetně prokázání znalosti postavení hospodyně ve vztahu k soukromí klientů	Písemné ověření
b) Popsat způsoby jednání s klientem i jeho rodinnými příslušníky s důrazem na diskrétnost	Písemné ověření
c) Popsat, jak předcházet konfliktům a navrhnout způsob řešení již vzniklého konfliktu	Písemné ověření
d) Charakterizovat základní principy hygieny a osobního vystupování při práci v domácnosti	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v pracovně právních vztazích uplatnitelných v profesním životě hospodyně

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost získání živnostenského oprávnění pro výkon práce hospodyně v domácnosti	Písemné ověření
b) Prokázat znalost obsahu smlouvy mezi klientem a hospodyní (pojištění odpovědnosti za škodu)	Písemné ověření
c) Prokázat znalost v povinnostech OSVČ při výkonu práce hospodyně	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Hodnocení bude zaměřeno na dodržení technologických postupů, na zručnost při provádění úkonů a na výslednou kvalitu práce.

Zkouška se může skládat ze dvou časově i prostorově oddělených částí, praktické a teoretické. Uchazeči budou zadány činnosti, které jsou obsahem této profesní kvalifikace, jejichž splnění realizuje. Konkrétní úkoly a jejich rozsah určí autorizovaná osoba.

Při posuzování kvality autorizovaná osoba klade důraz na kvalitu provedené práce, dodržení požadavků zadání a pokynů výrobců chemických prostředků a úklidových pomůcek.

Při ověřování odborných způsobilostí formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, k dodržování předpisů, ke kvalitě zhotoveného produktu i k časovému hledisku zvládnutí operací.

U způsobu ověření "písemné ověření" a "písemné a ústní ověření" autorizovaná osoba pro písemné ověření připraví test formou uzavřených otázek, kdy uchazeč bude zaškrtnout ze tří možných odpovědí jednu správnou odpověď. Ke každému kritériu připraví autorizovaná osoba minimálně 3 otázky tak, aby byla schopna vygenerovat minimálně 5 variant testů. Test bude sestaven tak, aby ke každému kritériu, u něhož standard předepisuje písemné ověření, byly v testu minimálně 2 otázky. Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek k danému kritériu.

Pro ověření odborné kompetence Manipulace s chemickými a dezinfekčními látkami, přípravky a potřebnými pomůckami, kritérium c) autorizovaná osoba připraví minimálně 10 kartiček s uvedením různých prostředí s různými druhy povrchů. Uchazeč si vylosuje 1 kartičku a podle zadání si vybere z připravených chemických a dezinfekčních přípravků nejvhodnější chemikálii a zdůvodní výběr. Pokud si vybere koncentrovaný prostředek, provede správné naředění. Na kartičkách budou varianty z možností prostředí a povrchů. Možnosti prostředí: koupelna, toaleta, kuchyň, schodiště, bazén. Možnosti druhů povrchů – keramické obklady, mramor, linoleum, plovoucí podlaha, dřevěná podlaha, marmoleum, leštěná žula, svinutá dlažba.

Při ověření odborné kompetence Volba vhodných pomůcek a přístrojů k úklidu, dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, kritérium f) se při zkoušce ověřuje správná technika při vytírání podlahy, při vysávání podlahy, při zvedání vysavače, práce s oprašovačem a při žehlení.

Ověření odborné kompetence Údržba podlahových ploch, kritérium a) bude prakticky předvedeno minimálně na 15 m² podlahové plochy.

Ověření odborné kompetence Údržba nábytku a zařízení bude prakticky předvedeno minimálně na 3m² plochy nábytku a zařízení.

Pro ověření odborné kompetence Provádění praní a žehlení prádla v domácnosti, kritérium a) autorizovaná osoba připraví minimálně 6 různých druhů tkanin (bavlnu, len, hedvábí, silon, manšestr, vlna), které pro splnění odborné kompetence uchazeč rozpozná a popíše způsoby údržby jednotlivých tkanin.

Pro ověření odborné kompetence Obsluha a údržba domácích spotřebičů, kritérium a) autorizovaná osoba připraví minimálně 3 druhy vysavačů (podlahové suché vysavače, vysavače s vodním filtrem a cyklonové vysavače). U kritéria b) autorizovaná osoba určí jeden druh vysavače, na základě kterého uchazeč splní dané kritérium.

Pro ověření odborné kompetence Aplikování základů psychologie pro hospodyně, kritérium c) budou v písemném testu popsány 3 různé situace, které by mohly vést ke konfliktu s klientem, uchazeč popíše nebo zaškrtně vhodný návrh řešení. (Příklady situací: klient upozorní na šmouhu na podlaze, která je právě vytřena; při příchodu do rodiny se minete s klientem, který odchází s cizí ženou, klientka na vás začne křičet, že nemůže najít své zlaté naušnice, atd.).

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- Střední vzdělání s maturitou a alespoň 5 let odborné praxe při výkonu činnosti spojené s úklidem a čištěním nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oblasti úklidu a s odbornou kvalifikací, kdy musí být držitelem platné personální certifikace v oboru (např. České společnosti pro jakost), nebo srovnatelného tuzemského nebo zahraničního certifikátu (např. British Institute of Cleaning Science, Gebäudereinigungsakademie der Wiener Gebäudereiniger Betriebs) nebo certifikace dle ISO 18001, 9001, 14001.
- Vysokoškolské vzdělání minimálně v bakalářském studijním programu a alespoň 5 let odborné praxe při výkonu činnosti spojené se zajišťováním úklidu domácností nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oblasti úklidu.
- Profesní kvalifikace 69-026-H Hospodyně v domácnosti + střední vzdělání s maturitou a alespoň 5 let odborné praxe při výkonu činnosti spojené se zajišťováním úklidu domácností.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo pro místní rozvoj, www.mmr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Žadatel o autorizaci předkládá autorizujícímu orgánu soubor testů pro ověřování kompetencí způsobem písemné ověření.

Materiálně-technické zázemí:

Pracoviště pro provádění zkoušek musí mít níže popsané vybavení v dostatečném množství, v bezvadném stavu, odpovídající nejnovějším trendům úklidu, anebo být akreditované Českou asociací úklidu a čištění.

Pracoviště musí umožňovat praktické předvedení veškerých technologických postupů obsažených HS, tzn. se zdrojem elektrické energie 230 V, teplou i studenou vodou a všemi plochami nutnými ke splnění kritérií praktickým předvedením.

Pracoviště musí obsahovat:

Dokumentaci pro hodnocenou činnost

Osobní ochranné pracovní prostředky

Chemické přípravky na celkovou údržbu a ve všech režimech úklidu:

- sociálních zařízení a umývárenských oblastí
- nábytku a zařízení
- kuchyňských prostor
- tvrdých podlah různých typů, textilií a koberců
- pokovených a kovových částí nábytku a zařizovacích předmětů
- skleněných ploch
- do myček a praček

Místnosti a vybavení:

- sociální zařízení včetně umývárenské oblasti vybavené WC mísou, umyvadlem, sprchovým koutem, zrcadlem, bateriemi
- pokoj s kobercem, dřevěným nábytkem a nábytkem s plastovou dýhou
- chodba, schodiště s PVC nebo dlažbou
- pračka a sušička prádla – různé druhy prádla
- skleněné plochy
- zásuvky a vypínače
- kuchyňka s linkou vybavená varnou deskou, mikrovlnou troubou, digestoří, dřezem, lednicí a myčkou
- materiály: dlažba a protiskluzná dlažba, kámen – žula, mramor, linoleum nebo PVC, kůže a koženka, keramické obklady, plovoucí podlaha, dřevěná podlaha, marmoleum, svinutá dlažba

Technické a materiálové vybavení:

- vysavače - minimálně 3 typy - sáčkový, vodní a cyklonový
- mikrovlnkové utěrky do všech oblastí a všech typů (např.: na sklo, univerzální, na nerez, na suché stírání, atd.), celulózové utěrky, houby s padem, štětka na WC s nástavcem, ometák prachu a pavučin, držáky mopů včetně tyčí, mop třásňový, plochý s úchyty, mikrovlnkové mopy všech typů, kartáček, celulózová houba, vědro o obsahu 5 l a 10 l, rozprašovače podle barevného kódování v potřebném množství a odměrné a dávkovací pomůcky, igelitové podložky/pytle, stěrka atd.
- žehlička, žehlicí prkno, parní stanice, popř. žehlicí lis – různé druhy prádla a košile, saka, kalhoty, oděvy se zipem a různé druhy textilií (bavlna, len, hedvábí, silon, manšestr, vlna)

Vybavení uchazeče:

Pracovní oděv a obuv, osobní ochranné pracovní prostředky odpovídající prováděným pracím.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je 60 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro ostatní služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Domestica, s. r. o.

Irena Bartoňová Pálková IP managring

Hospodyňky, s. r. o.

IVPD, s. r. o